

بررسی درس پنجم عربی یازدهم انسانی - حسن اسدی و زینب کسمائی

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا پروا کنید و همراه راستگویان باشید.

آمَنُوا: فعل ماضٍ ، للغائبينَ ، ثلاثي مزيد باب إفعال (أء من ادغام آمن) بزيادة حرف واحد (أ) ، متعدّد (حرف جر نمی گذارد مفعولش منصوب شود آمنتُ بالله) ، معلوم ، مبني / فعل و فاعله « و » بارز

اتَّقُوا: فعل أمر، للمخاطبينَ ، ثلاثي مزيد باب افتعال بزيادة حرفين (ا - ت) ، متعدّد ، معلوم ، مبني / فعل و فاعله « و » بارز

کونوا: فعل أمر من الأفعال الناقصة (در فارسی أفعال إسنادی - در انگلیسی أفعال کمکی (to be للمخاطبينَ ، ثلاثي مجرد) بر اساس کان) ، فعل های ناقصه در بحث لازم و متعدی و معلوم و مجهول جایگاهی ندارند ، مبني / فعل ناقص و اسمه « و » بارز

مع الصادقين: خبر فعل ناقص " شبه جمله (قید + مضاف الیه) " - مع : قید مکان - الصادقين : مضاف الیه و مجرور بالياء (فرعی)

يُحْكِي أَنَّ رَجُلًا كَانَ كَثِيرَ الْمَعَاصِي وَالْعَيُوبِ. حکایت می شود که مردی پر گناه و { پر } عیب بود.

يُحْكِي: فعل (مجهول) و فاعله محذوف و نائب فاعله " أَنْ بالصدق".

أَنَّ: حرف مشبه بالفعل (دوازدهم) - رجلاً: اسم أَنْ و منصوب - كان كثير المعاصي: خبر أَنْ بصورت جمله - كان: فعل ناقص (درس هفتم) و اسمه هو مستتر - كثير: خبر كان مفرد و منصوب بالفتحة - المعاصي: مضاف الیه و مجرور - العيوب: معطوف و مجرور بالكسرة (جهت اطلاع)

فَنَدِمَ عَلَى أَعْمَالِهِ السَّيِّئَةِ وَ حَاوَلَ أَنْ يُصْلِحَهَا فَمَا اسْتَطَاعَ. پس بر کارهای بدش پشیمان شد و کوشید که آنها را اصلاح کند ولی نتوانست.

ندم: فعل و فاعله هو مستتر - على اعمال: جارّ و مجرور - ه: مضاف الیه - السيئة: صفت و مجرور بالكسرة - حاول: فعل و فاعله هو مستتر - أن: حرف ناصب - يصلاح: فعل منصوب بالفتحة و فاعله هو مستتر - ها: مفعول به - حاول أن يصلاحها: معطوف - أن يصلحها: مفعول برای حاول (جهت اطلاع) - ما: حرف نفی - استطاع: فعل و فاعله هو مستتر

فَذَهَبَ إِلَى رَجُلٍ فَاضِلٍ صَالِحٍ وَ طَلَبَ مِنْهُ مَوْعِظَةً تَمْنَعُهُ عَنِ ارْتِكَابِ الْمَعَاصِي. پس نزد مردی دانا و نیکوکار رفت و از او پندی خواست که وی را از ارتکاب گناهان باز دارد.

ذهب: فعل و فاعله هو مستتر - إلى رجل: جارّ و مجرور - فاضل: صفت (نعت) و مجرور - صالح: صفت دوم و مجرور -

طلب: فعل و فاعله هو مستتر - منه: جارّ و مجرور - موعظة: مفعول به و منصوب - تمنعه...: جمله ی وصفیه فعلیه " تمنع: فعل مرفوع و فاعله هي مستتر - ه: مفعول به - عن ارتكاب: جارّ و مجرور - المعاصي: مضاف الیه

استطاع: فعل ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي باب استفعال بزيادة ثلاثة حروف (ا ، س ، ت) - متعدّد - معلوم - مبني

فَنَصَحَهُ بِالتَّزَامِ الصَّادِقِ وَ أَخَذَ مِنْهُ عَهْدًا عَلَى ذَلِكَ. و او را به پایبندی به راستگویی سفارش کرد و از او بر { پایبندی به } آن قول گرفت.

نصح : فعل و فاعله هو مستتر - هـ : مفعول به - بالتزام : جار و مجرور - الصدق : مضاف إليه - أخذ: فعل و فاعله هو مستتر - منه : جار و مجرور - عهداً: مفعول به و منصوب - على ذلك : جار و مجرور

فَكَلَّمَا أَرَادَ الرَّجُلُ أَنْ يَرْتَكِبَ ذَنْبًا اِمْتَنَعَ عَنْهُ لَوْفَائِهِ بِالْعَهْدِ حَتَّى لَا يَكْذِبَ عَلَى الرَّجُلِ الْفَاضِلِ. پس هرگاه آن مرد خواست گناهی مرتکب شود بخاطر وفای به عهدش از آن خودداری کرد تا به آن مرد دانا دروغ نگوید.

کَلَّمَا : أداة شرط (صرفاً جهت اطلاع) - أراد : فعل شرط و فاعله الرَّجُل " اسم ظاهر " - أن يرتكب : مفعول به برای أراد (جهت اطلاع) - أن : حرف ناصب - يرتكب : فعل منصوب و فاعله هو مستتر - ذنباً: مفعول به - امتنع : جواب شرط و فاعله هو مستتر - عنه : جار و مجرور - لوفاء : جار و مجرور - هـ : مضاف إليه - بالعهد : جار و مجرور - حتى : حرف ناصب - لا : حرف نفی - يكذب: فعل منصوب بالفتحة و فاعله هو مستتر - على الرجل : جار و مجرور - الفاضل : صفت و مجرور

و بِمُرُورِ الْأَيَّامِ تَخَلَّصَ مِنْ شَرِّ ذُنُوبِهِ وَ عُيُوبِهِ لِاتِّزَامِهِ بِالصَّدْقِ. و با گذر روزها بخاطر پابندی اش به راستگویی از شر گناهان و عیب‌هایش رها شد.

بمرور: جار و مجرور - الايام: مضاف اليه و مجرور با كسره - تخلَّص: فعل و فاعله هو مستتر - من شر: جار و مجرور - ذنوب: مضاف اليه و مجرور با كسره - هـ: مضاف اليه و مجرور - عيوب: معطوف و مجرور با كسره - هـ: مضاف اليه و مجرور - لالتزام: جار و مجرور - هـ: مضاف اليه و مجرور - بالصدق: جار و مجرور

تخلَّص : فعل ماضٍ - للغائب - ثلاثی مزيد من باب تفعل بزيادة حرفين (ت - تکرار عين الفعل) - مبنی - لازم - معلوم

الايام:اسم، جمع تكسير (مفرده يوم: مذکر، جامد غير مصدری)، معرف بال، معرب

و يُحْكِي أَنَّ شَابًا كَانَ كَذَّابًا وَ فِي أَحَدِ الْأَيَّامِ كَانَ يَسْبِخُ فِي الْبَحْرِ وَ تَظَاهَرَ بِالْغَرَقِ وَ نَادَى أَصْحَابَهُ: النَّجْدَةَ، النَّجْدَةَ ... و حکایت می شود که جوانی ، بسیار دروغگو بود و در یکی از روزها در دریا شنا می کرد و وانمود به غرق شدن کرد و دوستانش را صدا زد: کمک ، کمک ...

يُحْكِي : فعل و فاعله محذوف و نائب فاعله " أنأخرى (صرفاً جهت اطلاع)

أَنَّ : حرف مشبه بالفعل - شاباً : اسم أن - كان كذاباً : خبر أن - كان: فعل ناقص و اسمه هو مستتر - كذاباً: خبر كان مفرد و منصوب - في أحد : جار و مجرور - الأيام : مضاف إليه و مجرور - كان : فعل ناقص و اسمه هو مستتر - يسبح: خبر كان بصورت جمله فعلیه " فعل مرفوع و فاعله هو مستتر " - في البحر : جار و مجرور - تظاهر: فعل و فاعله هو مستتر - بالغرق : جار و مجرور - نادى : فعل و فاعله هو مستتر - أصحاب : مفعول به و منصوب - هـ : مضاف إليه - النجدة : نداء : مفعول به (جهت اطلاع: مفعول به از باب إغراء)

كذاباً: اسم - مفرد - مذکر - مشتق و اسم مبالغه من المصدر " الكذب " - نكرة - معرب

فَأَسْرَعَ أَصْحَابُهُ إِلَيْهِ لِيُنْقِذُوهُ وَ عِنْدَمَا وَصَلُوا إِلَيْهِ ضَحِكَ عَلَيْهِمْ؛ كَثَّرَ هَذَا الْعَمَلَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

پس دوستانش به سوی او شتافتند تا او را نجات دهند و هنگامی که به او رسیدند به آنها خندید ؛ این کار را سه بار تکرار کرد.

أَسْرَعَ : فعل (از اندک فعل های لازم در باب افعال) - أصحابُ : فاعل و مرفوع " اسم ظاهر " - هـ : مضاف إليه - إليه : جارّ و مجرور - لـ : حرف ناصب (لام تعلیل) - يُنْقِذُوا : فعل منصوب بحذف نون و فاعله " و " بارز - هـ : مفعول به - عندَ : قيد - ما : از موارد مَدّ نظر کتاب نیست (مای مصدریه) - وصلوا : فعل و فاعله " و " بارز - إليه : جارّ و مجرور - ضَحِك : فعل و فاعله هو مستتر - عليهم : جارّ و مجرور - كَرَّرَ : فعل و فاعله هو مستتر - هذا : مفعول به منصوب - العمل : مشار إليه - ثلاثٌ : نمی خوانیم (صرفاً جهت اطلاع : نائب مفعول مطلق) - مَرَاتٍ : مضاف إليه و مجرور

وَ فِي الْمَرَّةِ الرَّابِعَةِ ارْتَفَعَ الْمَوْجُ وَ كَادَ الشَّابُّ يَغْرُقُ. و در بار چهارم موج بالا رفت (ارتفاع گرفت) و جوان نزدیک بود غرق شود (داشت غرق می شد).

فی المرّة : جارّ و مجرور - الرَّابِعَةُ : صفت (نعت) - ارتفعَ : فعل - المَوْجُ : فاعل " اسم ظاهر " و الجملة فعلية - كاد : فعل قُرب (صرفاً جهت اطلاع - ولی در ترجمه مهمّ است. نزدیک بودن وقوع فعل - جزء افعال مقاربه) - الشابّ : اسم كاد مرفوع - يغرق : خبر كاد " فعل و فاعله هو مستتر."

فَأَخَذَ يُنَادِي أَصْحَابَهُ وَ لَكِنَّهُمْ ظَنُّوا أَنَّهُ يَكْذِبُ مِنْ جَدِيدٍ فَلَمْ يَلْتَفِتُوا إِلَيْهِ حَتَّى أَسْرَعَ إِلَيْهِ أَحَدُ النَّاسِ وَ أَنْقَذَهُ. پس شروع به صدا زدن دوستانش نمود ولی آنها پنداشتند که باز دروغ می گوید و به او توجه نکردند تا یکی از مردم به سوی او شتافت و او را نجات داد.

أَخَذَ : گرفت - برداشت - برد " فعل تامّ و دارای فاعل و مفعول " - أَخَذَ : شروع کرد به " فعل شروع در این حالت اسم و خبر دارد و جزء افعال مقاربه است. " - أَخَذَ : فعل شروع و اسمه هو مستتر - ينادي : خبر أَخَذَ " فعل و فاعله هو مستتر " - أصحاب (مفرد صاحب) : مفعول به - هـ : مضاف إليه - لکنّ : حرف مشبّه بالفعل (برای رفع ابهام و تکمیل ماقبل) - هم : اسم لکنّ - ظنّوا ... : خبر بصورت جمله " ظنّوا : فعل و فاعله واو بارز (از افعال دو مفعولی) " - أَنَّهُ يَكْذِبُ مِنْ جَدِيدٍ : مفعول به - أنّ : حرف مشبّه بالفعل (للربط و الاتصال) - هـ : اسم أنّ - يَكْذِبُ : خبر أنّ بصورت جمله " يَكْذِبُ : فعل مرفوع و فاعله هو مستتر " - من جدید : جارّ و مجرور - لم : حرف نفی (برای ساختن ماضی منفی ساده یا نقلی) + مضارع - يلتفتوا : فعل مجزوم بحذف النون و فاعله واو بارز - إليه : جارّ و مجرور - حتّى در اینجا حرف ناصب نیست - أَسْرَعَ : فعل و فاعله أَحَدُ " اسم ظاهر " - إليه : جارّ و مجرور - النَّاسِ : مضاف إليه - أَنْقَذَ : فعل و فاعله هو مستتر - هـ : مفعول به

أَنْقَذَ : فعل ماضٍ - للغائب - ثلاثی مزید من باب افعال بزيادة حرف واحد (أ) - مبنی - متعدی - معلوم

فَقَالَ الشَّابُّ لِأَصْدِقَائِهِ: شَاهَدْتُ نَتِيجَةَ عَمَلِي فَكَيْفِي كَادَ يَقْتُلُنِي فَلَنْ أَكْذِبَ بَعْدَ الْيَوْمِ أَبَدًا وَ مَا عَادَ هَذَا الشَّابُّ إِلَى الْكِذْبِ مَرَّةً أُخْرَى. پس جوان به دوستانش گفت : نتیجهی کارم را دیدم و دروغگویی ام داشت مرا می کشت (نزدیک بود مرا بکشد) پس بعد از امروز هرگز دروغ نخواهم گفت و این جوان بار دیگر به دروغگویی باز نگشت.

قال : فعل - الشابّ : فاعل " اسم ظاهر " (جمع : الشّباب ، الشّبان) - لأصدقاء : جارّ و مجرور - هـ : مضاف إليه -

الشباب : جوانی - مفرد / الشباب : جوانان - جمع

شاهدتُ أبدا : مفعول به - شاهدتُ : فعل و فاعله تُ بارز - نتيجة : مفعول به - عمل : مضاف إليه - ي : مضاف إليه - كذب : مبتدا - ي : مضاف إليه - كاد يقتلني : خبر بصورت جمله - كاد : فعل قرب و اسمه هو مستتر - يقتل : خبر برای كاد " يقتل :

فعل و فاعله هو مستتر - نون وقایه - ی: مفعول به - لن اکذب : فعل منصوب (ترجمه: آینده منفی) و فاعله انا مستتر - بعد : قید زمان - الیوم : مضاف الیه - أبدا: قید زمان - و : حرف عطف - ما : حرف نفی - عادَ : فعل (= رَجَعَ) - هذا : فاعل و مرفوع - الشَّابُّ : مشارِئیه (جمعه: الشُّباب ، الشُّبان) - إلى الكذب: جارٌّ و مجرور - مرّة: خارج از اهداف کتاب (نائب مفعول مطلق) - أخرى: صفت (نعت)

الشَّابُّ : اسم ، مفرد ، مذکر ، مشتق و اسم فاعل من المصدر الشُّباب ، معرّف بآل ، معرب

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴾

قال: فعل - الله : فاعل و مرفوع " اسم ظاهر " - تعالى : فعل و فاعله هو مستتر - آیه در ابتدای درس بررسی شد.

الصَّدُقُ مَعَ اللَّهِ يَتَجَلَّى بِإِخْلَاصِ الْأَعْمَالِ لَهُ وَ الصَّدُقُ مَعَ النَّاسِ هُوَ أَنْ لَا نَكْذِبَ عَلَى الْآخِرِينَ. راستگویی با خدا با خالص کردن کردن کارها برای او جلوه می کند و راستگویی با مردم آن است که به دیگران دروغ نگوئیم.

الصدق: مبتدا - مع : قید - الله : مضاف الیه - يتجلّى : خبر به صورت جمله فعلیه " فعل و فاعله هو مستتر " - بإخلاص: جارٌّ و مجرور - الأعمال : مضاف الیه - له : جارٌّ و مجرور - الصدق: مبتدا - مع : قید - النَّاسِ: مضاف الیه - هو: ۱. مبتدای دوم ۲. زائد و برای تأکید - أن : حرف ناصب - لا : حرف نفی - نكذب: فعل منصوب و فاعله نحن مستتر - أن لا نكذب : خبر برای هو - هو أن لا نكذب : خبر برای الصدق - ۲. أن لا نكذب: خبر برای الصدق (هو برای تأکید) - على الْآخِرِينَ : جارٌّ و مجرور

يتجلّى : فعل مضارع، للغائب ، ثلاثی مزید باب تفعّل بزيادة حرفین (ت - تکرار عین الفعل) ، لازم ، معلوم ، معرب

الآخِرِينَ : اسم ، جمع مذکر سالم (مفرده الآخر : مذکر ، مشتق و اسم تفضیل) معرّف بآل ، معرب

و قَالَ النَّبِيُّ (ص): « كَبَّرْتَ خِيَانَةً أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ مُصَدِّقٌ وَ أَنْتَ لَهُ كَاذِبٌ. » و پیامبر (ص) فرمود: « خیانت بزرگی که به برادرت سخنی را بگویی که او باور کنندهی تو باشد حال آن که تو به او دروغ می گویی (دروغ گویی).

قال : فعل - النبيّ : فاعل " اسم ظاهر " - كبرت کاذب : مفعول برای قال (جهت اطلاع)

كَبَّرْتَ : فعل و فاعله " أَنْ تُحَدِّثَ .. " (جهت اطلاع) - خيانة : خارج از اهداف (تمییز) - أن : حرف ناصب - تُحَدِّثُ : فعل منصوب و فاعله أنت مستتر - أختا : مفعول به - ک : مضاف الیه - حديثا: مفعول به دوم - هو : مبتدا مرفوع - لك : جارٌّ و مجرور - مصدّق : خبر مفرد - واو (در حالی که - واو حالیه) - أنت : مبتدا - له : جار و مجرور - كاذب: خبر مفرد - تفاوت و تشابه مصدّق و كاذب : هر دو اسم فاعل اند ولی مصدّق از ثلاثی مزید باب تفعیل و كاذب از ثلاثی مجرد

توجه: حَدَّثَ ، يَحَدِّثُ (روی داد - معادل وقع - لازم) - أَحَدَّثَ يُحَدِّثُ (ایجاد کرد - احداث کرد - متعدی) - حَدَّثَ يُحَدِّثُ (سخن گفت با ... متعدی) - تَحَدَّثَ ، يَتَحَدَّثُ (سخن گفت - حرف زد - لازم)

وَ قَالَ الْإِمَامُ عَلِيُّ (ع): « مَا أَضْمَرَ أَحَدٌ شَيْئًا إِلَّا ظَهَرَ فِي فَلَتَاتِ لِسَانِهِ وَ صَفَحَاتِ وَجْهِهِ. »

و امام علی (ع) فرمود: « کسی چیزی را نپوشاند مگر اینکه در لغزش های زبان و همه جای چهره اش آشکار شد. (رنگ رخساره خبر می دهد از سرّ درون)

قال: فعل - الإمام : فاعل " اسم ظاهر " - عليّ : بدل (جهت اطلاع) - ما أضمر وجهه : مفعول به برای قال (جهت اطلاع)
 - ما : حرف نفی - أضمرَ : فعل (أضمر = أخفى ، ستر ، كتم) - أحدُ: فاعل - شيئاً: مفعول - إلا: أداة حصر (دوازدهم) - ظهر: فعل
 و فاعله هو مستتر - في فلتات : جارّ و مجرور - لسان: مضاف إليه - هـ : مضاف إليه - صفحات: معطوف - وجه : مضاف إليه - هـ :
 مضاف إليه

إِذَنْ لَا يَسْتَطِيعُ الْكَذَّابُ أَنْ يُخْفِيَ كِذْبَهُ أَوْ يُنْكِرَهُ. بنابراین { شخص } بسیار دروغگو نمی‌تواند دروغش را پنهان کند یا آن را انکار نماید.

إِذَنْ : حرف جواب (جهت اطلاع) - لا : حرف نفی - يستطيعُ: فعل مرفوع بالضمة - الكذاب : فاعل " اسم ظاهر " - أَنْ يُخْفِيَ: مفعول برای يستطيع (مصدر مؤول - صرفاً جهت اطلاع) - أَنْ : حرف ناصب- يُخْفِيَ: فعل منصوب و فاعله هو مستتر (باب إفعال) - كِذْب: مفعول به - هـ : مضاف إليه - أَوْ : حرف عطف - يُنكر: معطوف - ينكرُ: فعل و فاعله هو مستتر - هـ: مفعول به

ما أَجْمَلَ كَلَامَ النَّبِيِّ (ص): « لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَ صَوْمِهِمْ وَ كَثْرَةِ الْحَجِّ وَ الْمَعْرُوفِ وَ طَنْطَنَتِهِمْ بِاللَّيْلِ وَ لَكِنْ انظُرُوا إِلَى صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ. » چه زیباست سخن پیامبر (ص) : به زیادی نماز و روزهی آنها و زیادی حجّ و کار نیک و راز و نیاز (نجوای) آنها در شب نگاه نکنید بلکه به راستگویی و امانت داری آنها نگاه کنید.

ما: ماى تعجّب (همیشه مبتدا - جهت اطلاع) - أَجْمَلَ: فعل تعجّب و فاعله هو مستتر دائماً (فعل غیر قابل صرف- جهت اطلاع)
 (- کلامَ : مفعول به (متعجب منه - جهت اطلاع) - النبيّ : مضاف إليه - لا : حرف نهی - تنظروا: فعل مجزوم بحذف النون و فاعله و بارز - إلى كثرة: جارّ و مجرور - صلاة: مضاف إليه - هم : مضاف إليه - صوم: معطوف - هم : مضاف إليه - كثرة: معطوف - الحجّ : مضاف إليه - المعروف : معطوف - طنطنة : معطوف - مضاف إليه - هم : مضاف إليه - باللیل : جارّ و مجرور (باء در اینجا در معنای فی) -

انظروا : فعل و فاعله « و » بارز - إلى صدق: جارّ و مجرور - الحديث : مضاف إليه - آداء : معطوف - الأمانة : مضاف إليه

الأمانة : اسم ، مفرد ، مؤنث ، جامد غیر مصدری ، معرّف بآل ، معرب

<p>طَنْطَنَةٌ : بانگ (بانگ آرام نیایش) عَادَ : بازگشت (مضارع: يعود) = رَجَعَ فَلْتَةُ اللِّسَانِ : لغزش زبان از نیندیشیدن «جمع: فَلْتَاتِ» كَادَ يَغْرُقُ : نزدیک بود غرق بشود كَبُرَ : بزرگ شد (مضارع: يَكْبُرُ) « كَبُرَتْ خِيَانَةٌ: خیانت بزرگی است! » كَبُرَ ≠ صَغُرَ كَرَّرَ : تکرار کرد (مضارع: يُكْرِرُ) كَلَّمَا : هرگاه نَجَدَةٌ : کمک = مُسَاعَدَةٌ، نَصْر، إِعَانَةٌ</p>	<p>(مضارع: يُنْكِرُ) تَخَلَّصَ : رها شد (مضارع: يَتَخَلَّصُ) تَطَاهَرَ بِ: به ... وانمود کرد (مضارع: يَتَطَاهَرُ) حَدَّثَ : سخن گفت با ... (مضارع: يُحَدِّثُ) = كَلَّمَ تَحَدَّثَ = تَكَلَّمَ حَكَى : حکایت کرد (مضارع: يَحْكِي) سَبَّحَ : شنا کرد (مضارع: يَسْبَحُ) صَاحِبَ : دوست «جمع: أَصْحَابُ» = صَدِيقٌ ≠ عَدُوٌّ صَفَحَةَ : یک روی چیزی « صَفَحَاتُ الْوَجْهِ: همه جای چهره »</p>	<p>أَخَذَ : شروع کرد، «أَخَذَ يُنَادِي: شروع کرد به صدا زدن» اسْتَطَاعَ : توانست (مضارع: يَسْتَطِيعُ) أَسْرَعَ : شتافت (مضارع: يُسْرِعُ = عَجَلَ أَصْلَحَ : درست گرداند (مضارع: يُصْلِحُ) ≠ أَفْسَدَ أَضْمَرَ : پنهان کرد (مضارع: يُضْمِرُ) = أَخْفَى ≠ أَظْهَرَ اِلْتِزَامَ : پایبندی (اِلْتِزَمَ، يَلْتَزِمُ) اِلْتَفَتَ : توجه کرد (مضارع: يَلْتَفِتُ) « لَمْ يَلْتَفِتُوا: توجه نکردند» أَنْكَرَ : دروغ دانست، انکار کرد</p>
--	--	--

عَيِّنِ الصَّحِيحَ وَالْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱. حَاوَلَ الرَّجُلُ الكَثِيرُ المَعَاصِي أَنْ يُصَلِّحَ نَفْسَهُ فَلَمْ يَسْتَطِعْ فِي البِدَايَةِ. **صحيح**
- ۲. طَلَبَ الرَّجُلُ الفَاضِلُ مِنَ الرَّجُلِ الكَثِيرِ المَعَاصِي أَنْ يَلْتَزِمَ بِكُلِّ الحَسَنَاتِ. **خطأ**
- ۳. اِمْتَنَعَ الرَّجُلُ الكَثِيرُ المَعَاصِي عَنِ الذُّنُوبِ لِوَفَائِهِ بِالْعَهْدِ. **صحيح**
- ۴. كَادَ الشَّابُّ الكَذَّابُ يَغْرُقُ عِنْدَمَا كَذَّبَ لِلْمَرَّةِ الثَّالِثَةِ. **خطأ**
- ۵. يَظْهَرُ الكِذْبُ فِي فَلَاتَاتِ اللِّسَانِ وَ صَفَحَاتِ الوَجْهِ. **صحيح**

اعلموا - الجملة حول النكرة (جمله وصفیه)

یک مقایسه :

رَأَيْتَ الأَطْفَالَ فِي الرِّقَاقِ يَلْعَبُونَ بِالكَرَةِ.

يَلْعَبُونَ بِالكَرَةِ در باره‌ی « الأَطْفَالِ » توضیح می دهد که یک اسم معرفه است. جمله ای که در باره‌ی یک اسم معرفه توضیح دهد « **جمله‌ی حالیه** » نامیده می شود. (عربی دوازدهم - درس دوم)
 پسر بچه ها را در کوچه دیدم در حالی که (که) با توپ بازی می کردند.

رَأَيْتَ أطفَالًا فِي الرِّقَاقِ يَلْعَبُونَ بِالكَرَةِ.

يَلْعَبُونَ بِالكَرَةِ در باره‌ی « أطفَالًا » توضیح می دهد که یک اسم نکره است. جمله ای که در باره‌ی یک اسم نکره توضیح دهد « جمله‌ی وصفیه » نامیده می شود. (موضوع این درس)

شَاهِدْنَا سِنجَابًا يَقْفِزُ مِنْ شَجَرَةٍ إِلَى شَجَرَةٍ.

سنجابی را دیدیم که از درختی به درختی می پرید.

شاهدنا: فعل و فاعله نا بارز - سنجاباً: مفعول به (نکره) - يقفزُ: فعل و فاعله هو مستتر و الجملة وصفية - من شجرة: جار و مجرور - إلى شجرة: جار و مجرور

إِرْضَاءُ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرَكُ. راضی ساختن مردم، هدفی است که به دست آورده نمی شود.

إِرْضَاءُ: مبتدا - النَّاسِ: مضاف إليه - غَايَةٌ: خبر مفرد (اسم - نکره) - لَا تُدْرَكُ: حرف نفی + فعل مجهول و فاعله محذوف و نائب فاعله هي مستتر " و الجملة وصفية "

رَأَيْتُ وِلْدَانًا يَمْشِي بِسُرْعَةٍ. پسری را دیدم که به سرعت راه می رفت.

رَأَيْتُ: فعل و فاعله تُ بارز - وِلْدَانًا: مفعول به (نکره) - يَمْشِي: فعل و فاعله هو مستتر و الجملة وصفية - بِسُرْعَةٍ: جار و مجرور

فعل ماضی اسم نکره فعل مضارع (در ترجمه معمولاً ماضی استمراری است)

اشتریت **عصاً** لأبي **يتكى** عليها الآن. عصایی برای پدرم خریدم که اکنون به آن تکیه می دهد.

دیدیم که در این عبارت وجود « الْآنَ » باعث شد که نتوانیم فعل مضارع را به صورت ماضی استمراری ترجمه کنیم.

اشتریت عصاً لأبي يتكى عليها. عصایی برای پدرم خریدم که به آن تکیه می داد (تکیه می دهد).

اشتریت عصاً لأبي يتكى عليها قبل وفاته. عصایی برای پدرم خریدم که پیش از مرگش به آن تکیه می داد.

پس توجه به جمله و شرایط حاکم بر جمله در شیوهی ترجمه کردن بسیار مهم است.

اما اگر فعل اول مضارع باشد، ترجمه فعل دوم چگونه خواهد بود؟ به مثال ها دقت کنید.

أفتش عن معجم يساعديني في فهم النصوص. دنبال فرهنگ لغتی می گردم که مرا در فهم متون کمک کند.

أفتش: فعل و فاعله انا مستتر - عن معجم: جار و مجرور - يساعديني: جمله فعلیه و صفیه, فعل و فاعله هو مستتر - "ن":

وقایه - ي: مفعول - في فهم: جار و مجرور - النصوص: مضاف الیه

افتش: فعل مضارع - للمتکلم وحده - ثلاثی مزید باب تفعیل بزیاده حرف واحد - متعدّد (مفعولش با حرف جر مجرور شده است) -

معلوم

أشاهد طالبا يكتب تمارين الدرس في الصف. دانش آموزی را می بینم که تمرین های درس را در کلاس می نویسد.

فعل مضارع اسم نکره فعل مضارع (بصورت مضارع التزامی یا مضارع اخباری ترجمه می شود البته باید به شرایط

جمله توجه داشت.)

أشاهد: فعل و فاعله انا مستتر - طالبا مفعول به - يكتب جمله فعلیه و صفیه " فعل و فاعله هو مستتر " - تمارين: مفعول به

- الدرس: مضاف الیه : فی الصف: جار و مجرور

أشاهد: فعل مضارع - للمتکلم وحده - ثلاثی مزید من باب مفاعله بزیاده حرف واحد (الف) - متعدّد - معلوم

إشتریت کتاباً قد رأيتُه من قبل. کتابی را خریدم که قبلاً آن را دیده بودم.

اشتریت: فعل و فاعله ت بارز - الیوم: قید زمان - کتاباً: مفعول به - قد: حرف تحقیق - قد رأيتُه: جمله فعلیه و صفیه " فعل و فاعله ت

بارز - ه: مفعول به - من قبل: جار و مجرور

فعل ماضی اسم نکره فعل ماضی (با توجه به شرایط جمله ، به صورت ماضی بعید یا ماضی ساده ترجمه

می شود.)

دخل علينا رجل غريب غيّر حياتنا. مردی غریب بر ما وارد شد که زندگی ما را تغییر داد (ماضی ساده)

تغییر زندگی ما پس از ورود مرد غریب اتفاق افتاده است پس نمی توانیم فعل دوم را بعید ترجمه کنیم چون به قبل از ورود مرد

غریب باز خواهد گشت.

شاهدت رجلاً عالماً سمعتُ عنه قبل سنوات. مرد دانشمندی را دیدم که سالها پیش دربارهی او شنیده بودم. (ماضی بعید)

شنیدن دربارهی مرد دانشمند به سالها قبل از دیدن او مربوط می شود پس فعل دوم را ماضی بعید ترجمه می کنیم.

اَخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ هَذِهِ الْعِبَارَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ؛ ثُمَّ عَيِّنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ صَلَاةٍ لَا تَرْفَعُ وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ. (مِنْ تَعْقِبَاتِ صَلَاةِ الْعَصْرِ)

خدایا قطعا من به تو پناه می برم از نفسی که سیر نمی شود و از دلی که فروتنی نمی کند و از دانشی که سود نمی رساند و از نمازی که بالا برده نمی شود و از دعائی که شنیده نمی شود..

أَعُوذُ - تَشْبَعُ - يَخْشَعُ - يَنْفَعُ - تُرْفَعُ - يُسْمَعُ : فعل مضارع

لا تشبع - لا يخشع - لا ينفع - لا ترفع - لا يسمع : جمله وصفیه / أَعُوذُ : خبر إنّ بصورت جمله (عربی دوازدهم - درس ۱)

لا تُرْفَعُ : فعل (مجهول) و فاعله محذوف - لا يُسْمَعُ : فعل (مجهول) و فاعله محذوف

نفس : مؤنث معنوی (بدون علامت تانیث)

ب: مَيِّزِ الْأَفْعَالَ الْمُتَعَدِّيَةَ مِنْ: يَهْدِي / كَفَرُوا / قَرَأْتُ / جَلَسْنَا

يهدى: متعدى - كفروا: لازم - قرأت: متعدى - جلسنا: لازم

حوار - (شراء شريحة الهاتف الجوال) خریدن سیم کارت تلفن همراه - الهاتف (اسم فاعل) - الجوال (اسم مبالغه)

مَوْظُفُ الْاِتِّصَالَاتِ کارمند مخابرات	الزَّائِرَةُ
تَفَصَّلِي، وَ هَلْ تُرِيدِينَ بِطَاقَةَ الشَّحْنِ؟ بفرما، و آیا کارت شارژ می خواهی؟ (فاعل در تریدین: ضمیر بارز «ي»	رَجَاءٌ، أَعْطِنِي شَرِيحَةَ الْجَوَالِ. لطفا به من سیم کارت بده. (شريحة: مفعول به دوم)
تَسْتَطِيعِينَ أَنْ تَشْحَنِي رَصِيدَ جَوَالِكِ عَبْرَ الْإِنْتَرْنِتِ. میتوانی حساب تلفن را از طریق اینترنت شارژ کنی. (رصيد: مفعول به)	نَعَمْ؛ مِنْ فَضْلِكَ أَعْطِنِي بِطَاقَةَ بِمَبْلَغِ خَمْسَةِ وَ عِشْرِينَ رِيَالًا. بله؛ لطفا کارت شارژی به مبلغ ۲۵ ریال به من بده. (بطاقة: مفعول به دوم - (خمسة: مضاف إليه)
الزَّائِرَةُ تُرِيدُ أَنْ تَتَّصِلَ لَكِنْ لَا يَعْمَلُ الشَّحْنُ، فَتَذْهَبُ عِنْدَ مَوْظِفِ الْاِتِّصَالَاتِ وَ تَقُولُ لَهُ: زائر می خواهد تماس بگیرد ولی شارژ کار نمی کند، پس نزد کارمند مخابرات می رود و به او می گوید: (ترید "خبر" - الشحن "فاعل")	عَفْوًا، فِي بِطَاقَةِ الشَّحْنِ إِشْكَالًا. ببخشید، در کارت شارژ ایرادی هست. (في بطاقة: خبر مقدم - إشكال: مبتدای مؤخر)
أَعْطِنِي الْبِطَاقَةَ مِنْ فَضْلِكَ. سَامِحِينِي؛ أَنْتِ عَلَي الْحَقِّ . أُبَدِّلُ لَكَ الْبِطَاقَةَ. لطفا کارت را به من بده. (البطاقة: مفعول به دوم). مرا ببخش؛ حق با توست. کارت را برای تو عوض می کنم.	الشَّرِيحَةُ: سیم کارت - الشَّحْنُ: شارژ کردن - أَنْ تَشْحَنِي: که شارژ کنی - الرَّصِيدُ: اعتبار مالی، شارژ - سَامِحِينِي: مرا ببخش - أَنْتِ عَلَي الْحَقِّ: حق با شماست

التمارين

التمرين الأول: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

۱- ما كَانَ يَعْرِفُ السَّبَاحَةَ ، فَصَرَخَ النَّجْدَةَ، النَّجْدَةَ : كاد يغرق

۲- أَخْفَى شَيْئًا، وَ جَعَلَهُ بَعِيدًا عَنِ الْأَنْظَارِ: أضمِر

۳- حَسِبَهُ كِذْبًا، وَ مَا قَبِلَهُ : أنكر

۴- عَمِلَ عَمَلًا عِدَّةَ مَرَّاتٍ : كَرَّر

۵- أَضْبَحَ كَبِيرًا: كَبُر

التمرين الثاني

۱. العلمُ نورٌ و ضياءٌ يَقْذِفُهُ اللهُ فِي قُلُوبِ أَوْلِيَائِهِ. (المبتدأ : العلم / الفاعل : الله)

دانش نور و روشنائی است که خداوند آنرا در دل های اولیائش می اندازد.

العلم:مبتدا - نور:خبر مفرد - ضياء: معطوف - يقذف:فعل و فاعله و الله "اسم ظاهر" - ه:مفعول به - فى قلوب: جار مجرور-
أولياء:مضاف اليه/ه:مضاف اليه (عبارت يقذفه... : جمله وصفيه)

قلوب: اسم - جمع مكسر(مفردة قلب) - مذكر - معرف بالإضافة - جامد غير مصدرى

۲. لَا تَغْتَرُّوا بِصَلَاتِهِمْ وَ لَا بِصِيَامِهِمْ ... وَلَكِنْ اخْتَبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ. الإمام الصادق (ع)

(فِعْلَ الْأَمْرِ : اخْتَبِرُوا / فِعْلَ النَّهْيِ : لَا تَغْتَرُّوا)

فريب نماز و روزه ی آنها را نخوريد بلکه آنها را هنگام راستگوئی و امانتداری بيازماييد.

لا: حرف نهی - تَغْتَرُّوا : فعل مجزوم بحذف النون و فاعله و بارز - بصلاة:جار و مجرور - و : حرف عطف - لا : تأكيد - بصيامهم : معطوف " بصيام: جار و مجرور - هم: مضاف إليه - اختبرو: فعل (أمر) و فاعله و بارز - هم : مفعول به - عند: قيد زمان - صدق: مضاف إليه - الحديث: مضاف إليه - أداء: معطوف - الأمانة: مضاف إليه - فريب نماز و روزه ی آنها را نخوريد ولى آنها را هنگام راستگوئی و امانتداری بيازماييد.

اختبروا: فعل امر - للمخاطبين - ثلاثى مزيد از باب افتعال با ۲ حرف زائد (ا ، ت) - متعدى - معلوم - مبنى

۳. لَا تَسْتَشِيرِ الْكُذَّابَ فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ يُقَرَّبُ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ وَ يُبْعَدُ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ. أمير المؤمنين عليّ (ع) (اسم المبالغة : الكذاب)

بسیار دروغگو را به مشورت مگیر چرا که او مانند سراب، دور را به تو نزدیک می کند و نزدیک را بر تو دور می کند.

لا: حرف نهی - تستشر: فعل مجزوم بالسكون (كسره عارضی) و فاعله أنت مستتر - الكذاب : مفعول به - إن: حرف مشبّه
 بالفعل - ه: اسم إن - كالسراب : خبر بصورت شبه جمله - يقرّبُ : فعل مرفوع و فاعله هو مستتر - عليك : جار و مجرور - البعيد
 مفعول به - يُعَدُّ : فعل مرفوع و فاعله هو مستتر - عليك : جار و مجرور - القريب : مفعول به

۴. يَبْلُغُ الصَّادِقُ بِصِدْقِهِ مَا لَا يَبْلُغُهُ الْكَاذِبُ بِاِحْتِيَالِهِ. أمير المؤمنين (ع) (الفاعل : الصادق - الكاذب)

راستگو با راستگوئی خود به چیزی می رسد که دروغگو با نیرنگش به آن نمی رسد.

يبلغ: فعل - الصادق: فاعل مرفوع - بصدق: جار و مجرور - ه: مضاف إليه - ما: مفعول به (اسم موصول) - لا يبلغه الكاذب
 باحتياله: جمله صله - لا: حرف نفی - يبلغ: فعل - ه: مفعول به - الكاذب: فاعل و مرفوع - باحتيال: جار و مجرور - ه: مضاف إليه

۵. لَا تُحَدِّثِ النَّاسَ بِكُلِّ مَا سَمِعْتَ بِهِ. أمير المؤمنين عليّ (ع) (فعل النهي : لا تُحَدِّثِ)

با مردم از تمام آنچه که آنرا شنیدی سخن مگو.

لا: حرف نهی - تُحَدِّثُ: فعل مجزوم بالسكون و الكسرة عارضية و فاعله أنت مستتر - النَّاسُ: مفعول به - بكلّ: جار و مجرور - ما:
 مضاف إليه (اسم موصول) - سمعتَ به: جمله صله " سمعتَ: فعل و فاعله تَ بارز - به: جار و مجرور

التمرین الثالث: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ مَعَ بَيَانِ السَّبَبِ:

الفنون: هنرها	الخدّ: گونه	الفم: دهان	اللّسان: زبان
دلیل انتخاب: ۱. عدم تناسب معنائی ۲. جمع مکسر است و بقیه مفرداند.			
القشر: پوست	اللّبّ: مغز	النّوی: هسته	الغاز: گاز
دلیل انتخاب: عدم تناسب معنائی			
الثّعلب: روباه	الکلب: سگ	المَرَح: تکبّر	الحمار: الاغ
دلیل انتخاب: عدم تناسب معنائی			
اليمين: راست	الطّنان: طنین انداز	الشّمال (اليسار): چپ	الأمام: مقابل
دلیل انتخاب: عدم تناسب معنائی			
الصلاة: نماز	الشريحة: سیم کارت	الرصيد: اعتبار (حساب)	الجوّال: تلفن همراه
دلیل انتخاب: عدم تناسب معنائی			
الأحبة: دوستان	الأصدقاء: دوستان	الأصحاب: یاران	الإضاعة: تباه کردن
دلیل انتخاب: مفرد - مصدر - مؤنث - عدم تناسب معنایی			

التمرین الرابع: أ: تَرَجِّمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

۱- سافرتُ إِلَى قَرْيَةٍ شَاهَدْتُ صَوْرَتَهَا أَيَّامَ صِغَرِي. مجرور بحرف جر: قرية - مفعول به: صورة

به روستائی سفر کردم که عکسش را در ایام کودکی ام دیده بودم. ماضی ... + ماضی: فعل دوم ماضی بعید ترجمه شد.

سافرتُ: فعل و فاعله تُ بارز - إلى قرية: جار و مجرور - شاهدتُ : فعل و فاعله تُ بارز" جمله وصفیه برای قریه " - صورة: مفعول به - ها : مضاف إليه - آیام: قید زمان - صغر: مضاف إليه - ي: مضاف إليه

۲- عَصَفَتْ رِيَا حٌ شَدِيدَةً خَرَّبَتْ بَيْتًا جَنْبَ شَاطِئِ الْبَحْرِ. مفعول : بيتاً - مضاف إليه: شاطئ - البحر

بادهای شدیدی وزید که خانه ای را در کنار ساحل دریا خراب کرد. ماضی +.....ماضی : فعل دوم ماضی ساده ترجمه شد تا ویران شدن خانه به قبل از وزش بادها نسبت داده نشود.

عصفت:فعل و فاعله رباح - شديده:صفت - خربت (جمله وصفیه): فعل و فاعله هی مستتر - بيتا:مفعول - جنب:قيد مكان - شاطي:مضاف اليه - البحر:مضاف اليه

۳- وَجَدْتُ بَرْنَامَجًا يُسَاعِدُنِي عَلَى تَعَلُّمِ الْعَرَبِيَّةِ. مفعول : برنامجاً ، ي - مضاف إليه: العربية

برنامه ای یافتم که مرا در یادگیری (زبان) عربی کمک می کرد (کمک می کند ، کمک کند).

وجدتُ: فعل و فاعله تُ بارز - برنامجاً: مفعول به - يساعدنِي ...: جمله وصفیه " يُسَاعِدُ: فعل و فاعله هو مستتر - نون وقایه - ي: مفعول به - على تعلّم : جار و مجرور - العربية: مضاف إليه "

۴- الْكِتَابُ صَدِيقٌ يُنْقِذُكَ مِنْ مُصِيبَةِ الْجَهْلِ. مبتدا : الكتاب - خبر : صديق

کتاب دوستی است که تو را از مصیبت نادانی نجات می دهد.

الكتاب: مبتدا - صديق: خبر مفرد - يُنْقِذُ: فعل و فاعله هو مستتر و الجملة وصفية - ك : مفعول به - من مصيبة: جار و مجرور - الجهل : مضاف إليه

۵- يُعْجِبُنِي عَيْدٌ يَفْرَحُ فِيهِ الْفُقَرَاءُ. جمع مكسر: الفقراء - نوع نون : وقایه

عیدی مرا به شگفت می آورد (مورد خوشایند من است) که در آن فقیران شادی می کنند (شادی کنند).

يُعْجِبُ: فعل - ن : نون وقایه - ي: مفعول به - عيدٌ : فاعل و مرفوع - يفرح ...: جمله وصفیه - يفرح: فعل : فيه : جار و مجرور - الفقراء: فاعل و مرفوع

ب: عَيْنِ الْفِعْلِ الْمُتَعَدِّيِّ مِنْ هَذِهِ الْأَفْعَالِ الَّتِي جَاءَتْ فِي الْجَمَلِ السَّابِقَةِ:

سافرتُ: لازم - شاهدتُ : متعدی - عصفت: لازم - خربت: متعدی

البحث العلميّ الكلام يجرّ الكلام. حرف ، حرف می آورد.

کانال آموزش عربی حسن اسدی در تلگرام @asha0 اتساین آشا صفر